

Optag på medicinstudierne

I Danmark uddanner vi for mange læger – og videreuddanner for få speciallæger. Det skal vi have lavet om på.

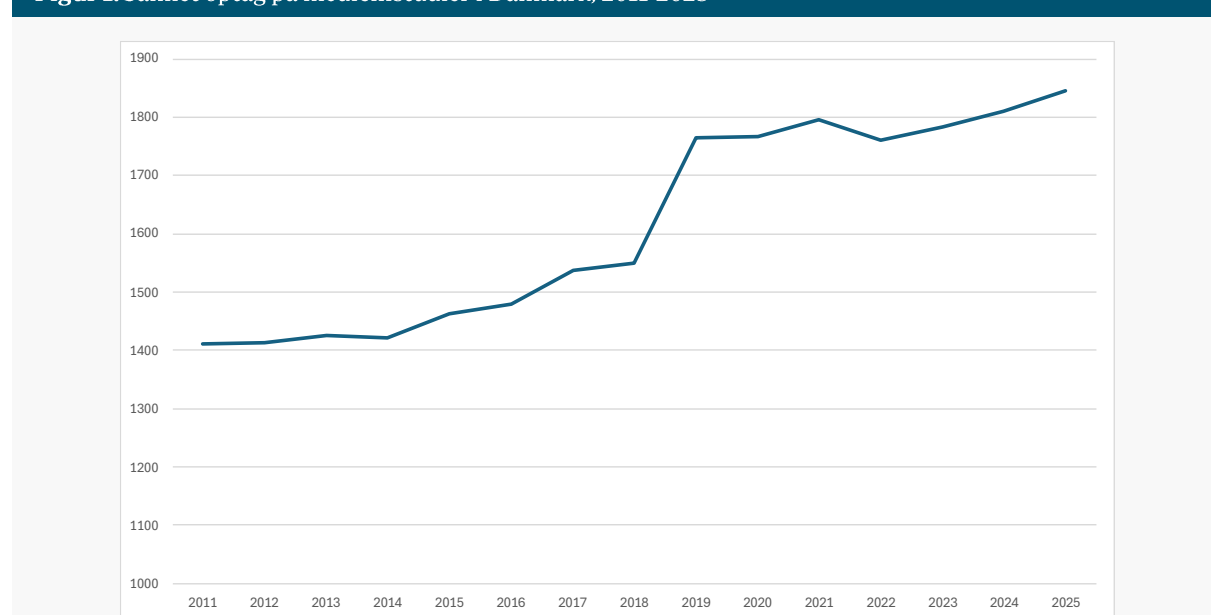
Det danske sundhedsvæsen udgør det væsentligste arbejdsmarked for læger. Det er få procent af en lægeårgang fra universitetet, der rejser til udlandet eller har beskæftigelse i den private sektor (udenfor klinisk ansættelse). Det store flertal af læger har en klinisk karrierevej i sundhedsvæsenet med fokus på patientbehandling og afledte opgaver, herunder forskning og kvalitetsudvikling, hvor lægen i takt med opnåede erfaringer og kompetencer i forløbet af formel videreuddannelse indenfor et speciale kan autoriseres som speciallæge.

Optag på medicinstudierne

Optaget på medicinstudierne er øget markant de seneste 15 år. Optaget er øget fra ca. 1.400 studerende i 2011 til ca. 1.850 studerende i 2025, dvs. en forøgelse på 30 pct. på 14 år. Senest er optaget øget med i alt 140 pladser med studiestart i 2025 og 2026 i forbindelse med den nye sundhedsreform. Udviklingen er udtryk for en politisk prioritering som følge af en fortsat stigende mangel på speciallæger samt senest et ønske om yderligere geografisk spredning af de uddannede læger. Det vil sige en imødekommelse af et behov for uddannelse af kandidater fra universiteterne, der efterfølgende kan træde videre ad en klinisk vej som læge frem mod at blive speciallæge, herunder også med forankring til et givent geografisk område.

Ideelt set bør en stigning i optaget på medicinstudiet følges op med en tilsvarende stigning i antallet af uddannelsespladser på videreuddannelsen 6 år senere. Den besluttede stigning på 250 pladser på medicinstudiet fra 2019¹ bør med udgangspunkt i et rent uddannelsesperspektiv følges op med en tilsvarende stigning på videreuddannelsen i 2025.

Figur 1. Samlet optag på medicinstudier i Danmark, 2011-2025

Anm.: Data er KOT-tal, dvs. hvem der fik tildelt studiepladser det givne år via den koordinerede tilmelding.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

Note: Bemærk at Y-aksen starter ved 1.000

¹ Ugeskrift for Læger [\[Link\]](#)

Behov for læger og speciallæger

Den alt overvejende forudsætning for optaget på medicinstudierne må dog være, at sundhedsvæsenet har behov for de læger, som er under uddannelse til speciallæge (og som udgør en arbejdskraft), og de færdiguddannede speciallæger. Det tager godt 10 år i gennemsnit at videreuddanne en læge til speciallæge - det vil sige postgraduat videreuddannelse – dog varierende for de enkelte specialer.

Dimensioneringen på medicinstudierne og på videreuddannelsen til speciallæge er hidtil besluttet uden en forudgående efterspørgselsanalyse. Der er taget beslutning på baggrund af forventet tilgang og afgang af læger (udbud), men der har ikke været en direkte kobling til sundhedsvæsenets behov (efterspørgsel).

I årevis har Lægeforeningen presset på for, at man fra myndighedsside udarbejdede en analyse af, hvor mange og hvilke speciallæger vi reelt har brug for i fremtiden, så et optag på medicinstudierne kan fastlægges optimalt. Den mangler endnu.

Lægeforeningen har nu udarbejdet en efterspørgselsanalyse², der viser, at sundhedsvæsenet mangler ca. 2.000 speciallæger i dag.

På denne baggrund er det Lægeforeningens vurdering, at der nu er behov for at øge antallet af formaliserede forløb (hoveduddannelsesforløb) i videreuddannelsessystemet med 200 ekstra pladser årligt således, at læger gøres til speciallæger. Herved vil patienterne sikres bedre adgang til specialiseret lægehjælp i alle egne og dele af sundhedsvæsenet i løbet af 5-10 år.

Den vedtagne dimensioneringsplan for 2026-2030 med 130 ekstra hoveduddannelsesforløb er et vigtigt, men ikke fuldt skridt på vejen. Der vil således være et behov for ekstra 70 pladser, hvis dimensioneringen skal svare til behovet.

Fremtidigt optag på medicinstudierne

Det er Lægeforeningens vurdering, at et planlagt optag på medicinstudierne på 1.880 studerende i 2026, svarende til de nuværende politiske beslutninger, vil føre til at **ca. 240 læger af denne årgang og alle de følgende årgange** ikke passer ind i det arbejdsmarked og den dimensionering af videreuddannelsesforløb til speciallæge, der er udsigt til - vel at mærke **hvis** dimensioneringen af speciallægeforløb øges yderligere med de 70 ekstra hoveduddannelsesforløb, som Lægeforeningens egen efterspørgselsanalyse viser, at der endnu er behov for.

Finansministeriet har dertil udarbejdet en mekanisk fremskrivning, der viser³, at man i 2035 kan stå med et overskud af ca. 8.000 læger. Fremskrivningen er udarbejdet på baggrund af de seneste års øgede optag på medicinstudierne. Sundhedsreformens beslutning om ekstra 140 pladser indgår dog ikke i denne fremskrivning.

Med udsigten til at uddanne unge mennesker, der ikke er behov for, og med Finansministeriets mekaniske fremskrivning in mente, bør det nuværende studenteroptag fra sommeroptaget 2026 reduceres i størrelsesordenen 250 pladser (+/-) med de usikkerheder, som langsigtede prognoser af udbud/efterspørgsel trods alt er forbundet med.

² Lægeforeningen: Efterspørgselsanalyse – behovet for speciallæger [\[Link\]](#)

³ [Statistikudvalget på det offentlige område - statusrapport 2025](#)

Prognose: Behov for optag på medicinstudierne de kommende år

Lægeforeningens prognose udføres ud fra følgende antagelser om de studerendes vej til speciallæge (som stemmer overens med antagelser i de offentliggjorte Lægeprognoser fra Sundhedsstyrelsen m.m.). Se nærmere om antagelserne i bilag 1.

Tabel 1. Fremskrivning af optag på medicinstudierne, efter årgang

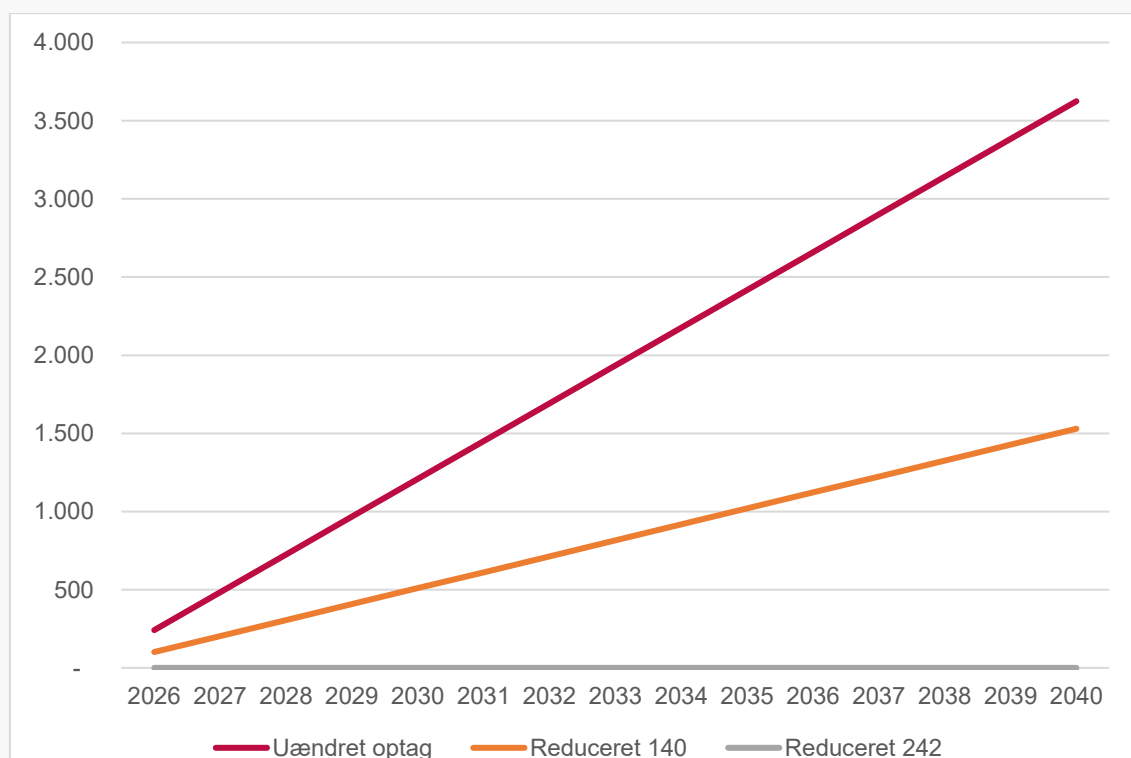
Optag- årgang	Tilgang bach.	Tilgang kandidat	Fuldført kandidat	Søger KBU	Inkl. ud- landske HU-sø- gende	Dim. Plan	Besatte HU-for- løb	KBU, ikke speciallæge	Sum: Ikke special læge
2026	1.880	1.569	1.543	1.450	1.525	1.310	1.284	241	241
2028	1.880	1.569	1.543	1.450	1.525	1.310	1.284	241	723
2040	1.880	1.569	1.543	1.450	1.525	1.310	1.284	241	3.615

Anm.: Data er KOT-tal, dvs. hvem der fik tildelt studiepladser det givne år via den koordinerede tilmelding.
Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet, Sundhedsstyrelsens Lægeprognose og egne beregninger

Hvis optaget ikke reduceres, vil overproduktionen af læger akkumuleres over tid. Med et uændret optag vil der være godt 3.600 læger i 2040, der ikke er eller har udsigt til at blive speciallæger, hvilket kan risikere at skabe endnu større ulighed i sundhed.

Udviklingen er skitseret i figur 2, hvor der også er vist et scenarie med et reduceret optag på 140 pladser, hvilket svarer til det antal, der blev besluttet at optage ekstra på studiet i 2025-2026. Her vil der være 1.500 læger i overskud i 2040, mens et reduceret optag på 240 pladser vil skabe balance.

Figur 2. Skitsering af tre scenarier for optag af læger "til overs" jf. prognosen

Anm.: Data er KOT-tal, dvs. hvem der fik tildelt studiepladser det givne år via den koordinerede tilmelding.
Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet, Sundhedsstyrelsens Lægeprognose og egne beregninger

Bilag 1. Antagelser i prognosen

- *Tilgangen til bacheloruddannelsen* af lægestudiet er sat til 1.880 i 2026 og frem. KOT-optaget i 2025 var på 1.845, og det er planen, at der skal oprettes yderligere 50 pladser i 2026 og frem⁴. Dette giver 1.895 optagne i 2026. Men tallet er sat lidt lavere, ud fra en antagelse om, at man i Aalborg reducerer med de 13, der var "for mange" optagne i 2025 i forhold til den politiske aftale.
- Ud af dette optag forventes et frafald på 17 pct. under bacheloruddannelsen grundet forkert studievalg osv. De resterende ca. 83 pct., svarende til 1.569 studerende, forventes at gennemføre bacheloruddannelsen og læse videre på *kandidatuddannelsen*. Af disse forventes ca. 98 pct., svarende til 1.543 studerende, at bestå kandidatuddannelsen og blive uddannet cand. med.
- Af disse forventes ca. 6. pct. at rejse varigt til udlandet eller vælge andre karriereveje i Danmark, så de ikke søger mod det danske sundhedsvæsen. De resterende 94 pct., dvs. 1.450 læger forventes at søge mod sundhedsvæsenet og søge ret til selvstændigt virke gennem klinisk basisuddannelse (KBU). Hertil tillægges 75 personer, der forventes at komme med udenlandske uddannelser og søge KBU i Danmark, så der samlet er 1.525 personer, der søger en KBU i Danmark.
- Den gældende *dimensioneringsplan* for 2026-2030 er på 1.240 hoveduddannelsesforløb til speciallæge. Denne dimensionering bør øges med 70 for at der uddannes tilstrækkeligt med speciallæger, jf. Lægeforeningens efterspørgselsprognose⁵, så den kommende dimensionering, der er gældende for de kommende års optag, er på 1.310 hoveduddannelsesforløb. Det antages, at regionerne udfører en rekrutteringsindsats, der får besættelsesgraden op på 98 pct. af forløbene, svarende til 1.284 besatte forløb.
- Differencen mellem de 1.525 personer der søger hoveduddannelse og de 1.284 besatte hoveduddannelsesforløb er 241, som afspejler, hvor mange læger, der optages hvert år, som sigter på et arbejdsliv i sundhedsvæsenet - men hvor der ud fra de nuværende rammer ikke er udsigt til et arbejdsliv i sundhedsvæsenet, der traditionelt har indebåret en specialisering.
- I tabellen ses ud fra disse antagelser en prognoseberegning, der viser, hvor mange læger der optages "for meget" de kommende år, givet den nuværende dimensionering af videreuddannelsen. Og hvor mange der bliver "til overs" når sundhedsvæsenet har beskæftiget den del, der bliver speciallæger og når andre har taget jobs i industrien m.m., ud fra det mønster der er gældende i dag.

⁴ Indenrigs- og Sundhedsministeriet [\[Link\]](#)

⁵ Lægeforeningen: Efterspørgselsanalyse – behovet for speciallæger [\[Link\]](#)